

VILKO MAZI:

Svoboda in sužnost.

skrbi.

Nikoli? —

Videl sem tudi ptiča, ki se je pri odprtih oknih lovil po sobi. Peruti mu niso več poznale zamaha v svobodo. Odnesele so ga nazaj v kletko — v sužnost, ki je v njej naposled klavrno poginil.

Seme je padlo v zemljo. Pognalo pa je iz sebe kali k solncu — v svobodo. Vsako seme? — Samo zdravo! Slabotno in bolno pa ni vredno solnca, zato segnije v temi, v sužnosti.

Izpod skalovja je prižuborel studenec. Prehitevali so se mu curki, zakaj tesno jim je bilo v gori, na sužni poti. Zdaj ni več tesnobe, ko so se prebili na solnce in veselo se razlivajo — v svobodo.

Pa sem videl studenec, ki se je bil komaj razlil pod solnce in je že hitel k zevajoči rupi, da ga je pogoltnila. Iz sužnosti rojen, se je vrnil v sužnost, ker mu ni bilo do svobode.

Kogar pa je premagala sužnost, ni bil nikoli vreden svobode. Zakaj svoboda je luč življenja. In komur ni do te luči, ga po pravici ugonobi tema sužnosti.

Svoboda je kakor morje — na vse strani drže ravna pota.

Svoboda je kakor zvezda — na vse strani lijejo jasni prameni.

vzgor. Tako se je ta igra ponavljala nekaj ur. Korajžer je vzel skropilnico in stresel iz nje zlati okno nesrečnega letnika, kjer mu je v roki

Kako bi bilo šele človeku, ko bi ne imel svobode? Kako bi bilo njemu, ki je več nego studenec, več nego seme, več nego ptič, ki je krona stvarstva, ker ne čuti samo, ampak tudi misli? — Kako bi bilo narodu brez svobode?

Ne vprašaj, kako bi bilo, zakaj bilo je že! Tisoč let je trpel naš narod v strašnem robstvu. Tisoč let je nosil težke verige suženstva. Tisoč let se je boril s temo zatiranja in ponižanja. Trpel je in je pretrpel. Nosil je in je prenesel. Boril se je in je zmagal. Zmagal pa je, ker je bil zdrav in močan. Prenesel je pezo sužnosti, ker ga je navdajalo trdno upanje v svobodno bodočnost. Pretrpel je bolesti, ker je veroval v svojo staro pravdo.

Dolgih in strašnih tisoč let je nosil naš narod jarem tujega gospodarstva. Ali ves narod? — Bilo je tudi mnogo izdajic. Prodajali so svoje brate za umazano plačilo. Poljubljali so trinogom roke, ki so zato tem pogumnejše udrihale po trpečih bratih. V večni sramoti naj ostanejo njih imena na vekomaj! —

Svobodni smo, bratje! Kakor da je bilo teh tisoč let težka bolezen. Ali preboleli smo jo — iz lastne moči. Že sama misel, da bi hoteli to svojo lastno, tako težko preizkušeno moč še kdaj položiti na tehtnico, bi bila blazna. Nikoli več! Bratje, prisegli smo! Prisegli smo iz spoznanja, da je svoboda kakor zdravje. Čuvajmo in spoštujmo jo nad vse! Krepimo v svobodi svojo moč, in čudeži bodo rasli iz naroda! —

